

Pokładnica wosebitych družin

Mnohotnosť žiwjenskich rumow w biosferowym rezerwaće Hornjołužiskeje hole a hatow skića najwšelakoriše wuměnjenja za žiwjenje mnohich družin. Na teritoriju rezerwata je 5.000 družin zwěrjatow a rostlinow žiwe. Z tutej je tuchwilu wjac hač 1.200 na sakskej lisćinje wohroženych družin zapisane.

Bjezrjapniki

W běhu zaštych 25 lět su cytkownje wjac hač 3.200 družin bjezrjapnikow w biosferowym rezerwaće wuhladali, předewšěm překasancy. Wosebje wjele družin libelow a pčotow je tam žiwe.

Amfibije

W biosferowym rezerwaće je žiwe 14 družin amfibijow. W zažnym lěću znošuje so rječtanje čerwjenoobrjucha-teje kunkawy po hatach. Hišće napadnišo je rječtanje zelenych žabkow na jich wječornych koncertach.

Ptački

W kónčinje lahnu hač do 160 družin ptačkow. Mórski worjoł je tu tak husto kaž nihdže druhdže w srjedžnej Europje. Ale tež humpaka, prudnika, žorawja, rybačka, popjelaka abo hupaka móžeće njewšednje husto slyšeć a wobkedźbować. Nimo toho je rezerwat mjezstacija za wjac hač 100 družin ćahatych ptačkow. W zymje pytaja na příklad sewjerne husy a kotpje na polach za cyrobu.

Cycaki

Mjez 62 družinami cycakow, kotraž je w biosferowym rezerwaće žiwe, zasluži sej wudra wurjadne stejšćo. Wjac hač sto tutej zwěrjatow je w hornjołužiskich hatach žiwe. To je wuznamny podźěl srjedźoeuropejskeje populacije tuteje družiny. Tež wjelk je mjeztym stajny wobydler tutoho teritorija.

Rostliny

W biosferowym rezerwaće nadeńdžemy nad 1.000 wšelakich družin rostlinow. Někotre rostow w Němskej jenož w tutym regionje. K tutym słušeja bahnowa fijatka a lučna gladiola, kotrejež přichodny žiwjenski rum leži we wuchodnej Europje.

Po puću w biosferowym rezerwaće

Kolesowarske puće a pućowanske šćežki

Syć powabnych kolesowarskich a pućowanskich šćežkow wotkryje Wam krajinu hatow a hole, jeje mnohostronske žiwjenske rupy a wjeski. Kolesowarska šćežka mórskeho worjoła wjedže po lěsu podłu tukow a polow k idylisce ležacym skupinam hatow a do hole. Nadregionalne kolesowarske šćežki kaž Sprjewina kolesowarska šćežka abo Žabjacy kolesowarski puć wjeddu přez teritorij rezerwata.

Přirodne wučbne šćežki

Bližće so přirodže hrajo a nahromadźće nowe začišća a wědu wo florje a fawnje – to je po wučbnej šćežce podłu Hućinjanskich hatow a při jězoru Olba abo tež po šćežce biologiskeje mnohotnosće a domizniskich stawiznow w Chrjebi-Nowej Wsy móžno.

Partnerojo biosferoweho rezerwata

Kwalita, žiwa regionalita a wědomje za wobswět – za to steja partnerojo biosferoweho rezerwata. Woni su připóznaci hosćicieljo z hospodowanskeho a gastronomiskeho wobtuka, kotřiž spěchuja na wosebite wašnje hospodarski kołoběh, šonowanje wobswěta a zachowanje kulturneje krajiny.

Wodženja, ekskursije a wjac

Za hlubši dohlad do přirody, kultury a dołhodobne wužiwanje zemje skići so wobšěrny program wodženych pućowanjow, přednoškow, swójbných poskitkow a lěhwa za džěci a mlodostnych. Tute namakaće pod www.biosphaerenreservat-oberlausitz.de.

INFORMACIJA
**DOM TYSAC
HATOW**

**Pokukńće nutř,
to so wupćaći!**

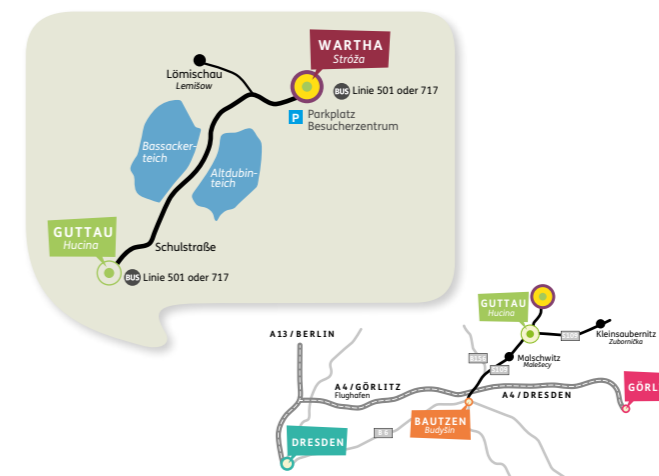

Idealne wuchadzišćo za wopyt UNESCO-biosferoweho rezerwata, Hornjołužiskeje hole a hatow je wopytowarske informaciske srjedzišćo w Stróži pola Malešec.

Tu zhoniće zajimawostki wo biosferowym rezerwaće, plahowanju karpow a mjezsobnosći čłowjeka a přirody. Bliska přirodna dožiwjenska a wučbna šćežka podłu Hućinjanskich hatow a jězora Olby skići zwjazanje nahromadźeneje wědy z rjanymi dožiwjenjemi.

www.HAUS-DER-TAUSEND-TEICHE.de

Tule smy:

Přijězd ze zjawnym wobchadom

Do biosferoweho rezerwata jědu busy, tež w kombinaciji z ćahom móžeće so k nam dóstać.

Aktualne časy busow a ćahow pod:
www.reiseauskunft.bahn.de
www.zvon.de

impresum:
wudawař | Staatsbetrieb Sachsenforst, Zarjad biosferoweho rezerwata
Zarjad biosferoweho rezerwata, Stróžanski wjesny puć 29,
Němska 02694 Malešecy wjesny džěl Stróža
telefon | 035932-3650 fax | 035932-36550
e-mail | broht.poststelle@smekul.sachsen.de
internet | www.biosphaerenreservat-oberlausitz.de

Na wuchadze Sakskeje je biosferowy rezerwat, Hornjołužiska hola a haty. Rezerwat leži w zelenej wutrobje Łužicy, w Hornjołužiskej holi a hatach, a rozpřestrěwa so hač k lužiskim hanam na juhu a Łužiskej jězorinje na sewjeru. Hornjołužiska hola a haty su kulturna krajina, kotraž je nastala z tym, zo je ju čłowjek lěstotki

redakcija | Zarjad biosferoweho rezerwata
wuhotowanje | teichlandgrafik
fota | S. 1 Hagen Meischner; S. 2 Mario Trampenau; S. 3, 8, 9 Dirk Weis;
S. 11 o.: Bodo Hering; S. 11 u.: Torsten Kellermann
piktogram | Staatsbetrieb Sachsenforst
šišć: | Löbnitz Druck GmbH
napoložk | 4.000, klimaneutralny čišć, FSC-certifikowana papjera
© 2023 Zarjad biosferoweho rezerwata, Stróža

Nationale
Naturlandschaften

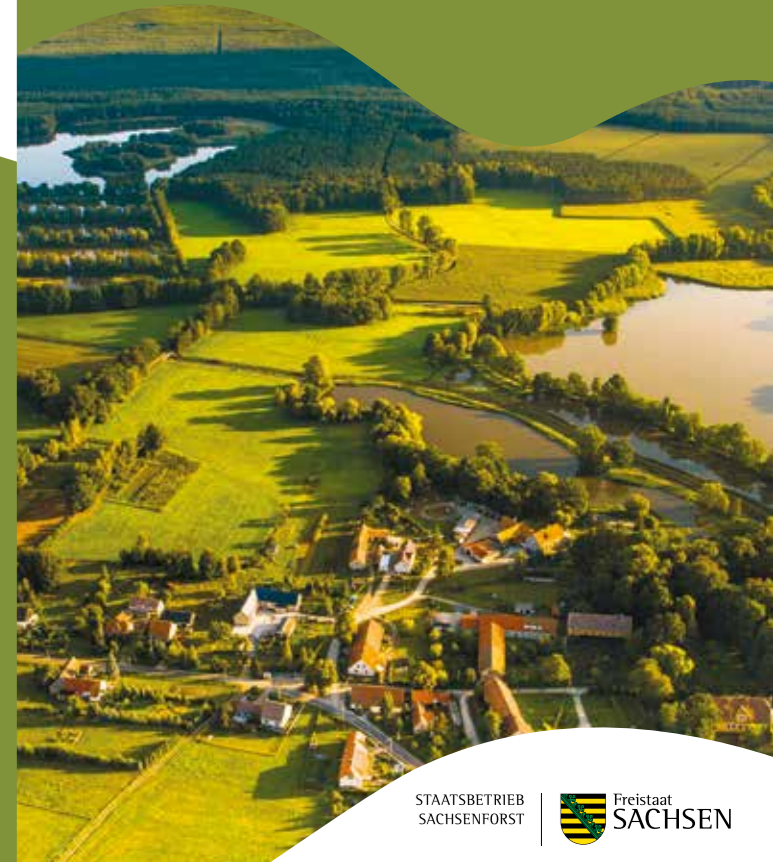
Biosferowy rezerwat Hornjołužiska hola a haty je džěl narodneje přirodneje krajiny (NNL), zwjazka němskich narodnych parkow, přirodnych parkow, biosferowych rezerwatow a džiwiznow.
www.nationale-naturlandschaften.de

unesco
Biosphärenreservat

Biosphärenreservat
Oberlausitzer Heide-
und Teichlandschaft

Biosferowy rezerwat w kraju tysac hatow

STAATSBETRIEB
SACHSENFORST

Freistaat
SACHSEN

Škitanjahódna kulturna krajina

Na wuchodže Sakskeje je biosferowy rezerwat, Hornjołužiska hola a haty. Rezerwat leži w zelenej wutrobje Łužicy, w Hornjołužiskej holi a hatach, a rozpřestrěwa so hač k lužiskim honam na juhu a Łužiskej jězorinje na sewjeru.

Hornjołužiska hola a haty su kulturna krajina, kotraž je nastala z tym, zo je ju čłowjek lětstotki wužiwał. Słowjanske kmjeny, kotrež so w 6. lětstotku tu zasydlichu, dachu krajiny mjeno Łužica. Prěni króć naspomni so 1248 pisomnje, zo so w tutej kónčinje ryby plahuja. W 15. a 16. lětstotku bě hatarstwo wažna hospodarska hałžka a skićeše dobre wunoški. Hišće džensa postaja kulturnu krajinu hatarstwo z jeho bohatej tradiciju.

Wjac hač 350 hatow w lěsach, mokre łuki, njeplódné pola, rěčne lučiny a hola moluja region. Wotměnjacy to mozaik ze suchich a włóžnych biotopow za žadne zwěrjata a rostliny.

Biosferowe rezerwaty UNESCO – Syć po wšěm swěće

Biosferowe rezerwaty su modelowe regiony, w kotrychž so inowatiwne zakłady za trajne spomóžne wuwice wupruwuja. W tutej so we wobłuku UNESCO-programa „Čłowjek a biosfera“ (MaB) přirodne a kulturne krajiny inkluziwnje tam zadomjenych družin zwěrjatow a rostlinow škitaja a zachowaja.

Nimo toho žadaja a spěchuja wone trajne hospodarjenje. Z projektami a iniciatiwami na městnje, kaž zwičnjenje produktow, miły turizm kaž tež podpěra ekologiskeho ratarjenja přinošuja biosferowe rezerwaty k regionalnemu tworjenju hódnotow. Zdobom přinošuja z tym k wutworjenju džěłowych městnow, wosebje w strukturnje mało wuwitych wjesnych kónčinach. Nimo toho skića wone městno za wólnočasnu zaběru, wočerstwjenje a dožiwjenja w přirodže. Zdobom su městna kublanja za wuwice z widom do přichoda a wobsvětowego slědženja.

W Němskej mamy tučasnje 18 biosferowych rezerwatow (staw 2020). Z tutej je 16 wot UNESCO připóznate.

Po cyłym swěće eksistuja 727 biosferowych rezerwatow w 131 krajach. Kóždy 10 lět pruwuja narodne MaB-komiteje postup wuwica w rezerwace a rozsduža wo dalšim připóznacu jako biosferowy rezerwat UNESCO.

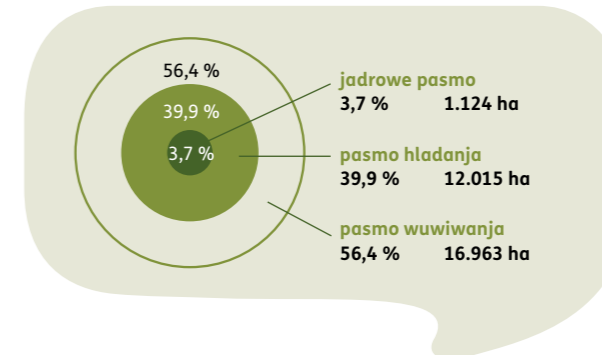
Ličby a fakty

płonina: 30.102 hektaraj
založenje: 1994 zawěšćenje jako biosferowy rezerwat
1997 wobkrućenje po krajnym zakonu wo škiće přirody
1996 připóznate jako 13. UNESCO biosferowy rezerwat Němskeje
něhdže 9.000, w 59 wjeskach, 11 gmejnach a dwěmaj wokrjesomaj
připóznate: 80–180 m nad NN
wobydlerjo: dwurěčny sydlenski rum (Němcy a Serbj), wobsahuje něhdyšje brunicowe kónčiny, najwjetša sakska kónčina ke škitej ptačiny, wobsahuje najwjetšu saksku kónčinu FFH a je z tym džěl europskeje syće NATURA 2000
wysokosc:
wosebitosće:

Rozrjadowanje biosferoweho rezerwata

Kónčiny biosferowych rezerwatow maja so jednotnje škitać a wuwivać. Za zwoprawdženje zaměrow a funkcijow rozrjaduja so wone do třoch pasmow.

Jadrowe pasmo

(přirodoškitna kónčina kaž tež kónčina fawny, flory a habitata)

W jadrowym pasmje steji njemylena přiroda w srjedžišću. Wšitke žiwjenske rupy móža so bjez kóždehožkuli wužiwanja cyle přirodnje wuwivać a skića družinam, kiž su čučiwe na mylenja, městno.

Pasmo hladanja

(přirodoškitna kónčina kaž tež kónčina fawny, flory a habitata)

W tutym pasmje wusměri so wužiwanje kraja na škitanje družin kaž tež na hladanje a wuwijanje biotopow.

Pasmo wuwijanja

W pasmje wuwijanja steji čłowjek jako hospodar w srjedžišću, při čimž so tule hospodarske wotběhi zachowaja a wuwijaja, kotrež čłowjekej runje tak kaž přirodže služa a kiž harmonisku kulturnu krajinu spěchuja.

Zadźerženje w biosferowym rezerwace

Biosferowe rezerwaty su wobľubowane dowolowe a wulětne kónčiny za wotkrywanje přirody, na při. móžeće zwěrinu wobkedžbować a so při pućowanju wočerstwjeć. Dźiwajće w biosferowym rezerwace prošu k Wašej wěstosci a za škit zwěrjatow a rostlinow na scěhowace prawidła:

Njewopušće puće. Wužiwaće woznamjenjene puće za Waše tury.

Zadźerće so měrnje a wobľadnijiwe. To powyšy šansu, zo zwěrinu wuhladaće.

Psy su witane, ale prošu mějće je na lajnje.

Wzmiće Waše wotpadki sobu dom! Plastika móža so stać ze smjertnymi paslemi za dźiwinu.

Njebjerće ničo ze přirody! Hromadženje hribow a jahodkow je jenož w małych mnóstwach dowolene.

Prošu njezapalće žadyn woheń w lěsu abo na honach.

Zwonka postajenych městnow njeje stanowanje dowolene.

Wužiwanje trutow abo druhich lětanskich nastrojow, wšojedne kotreje družiny su zakazane. Fotografujće jenož z puća sem, bjez toho zo zwěrjata abo rostliny wohrožujće.

Zwonka předwidžanych městnow njeje wudženje dowolene. Wudženje bjez ptačiweho rybarskeho wopisma abo bjez dowolnosće hatoweho hospodarja je w hatach biosferoweho rezerwata zakazane.

Kedžbu! Wobkedžbujće powalene štomy a dele padace haty mrtweho drjewa. Wužiwaće puće we swojej zamořitosci a na swojski riziko.

